

NATALIE
HAYNES

přeložila
Dominika Křestanová

KAMENNÝ
POHLED

Příběh Medúsy

Copyright © 2023 by Natalie Haynes

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

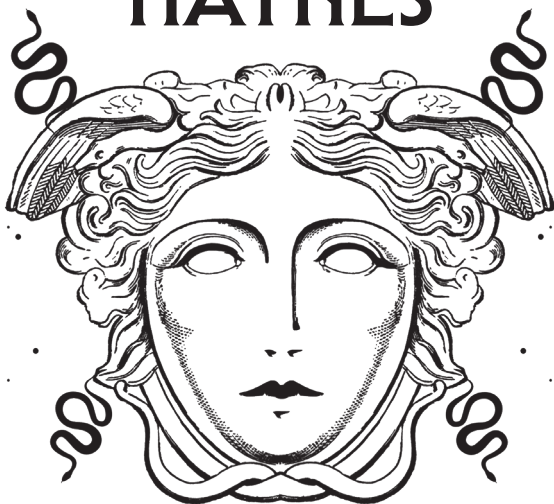
Translation © Dominika Křesťanová, 2025

Cover © Ami Smithson, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-5812-8 (pdf)

**NATALIE
HAYNES**

**KAMENNÝ
POHLED**

Příběh Medúsy

přeložila Dominika Křestánová

Pro bratra, který u toho byl od začátku,
a sestry, které jsem potkala po cestě.

SEZNAM POSTAV

STHENÓ, EURLALÉ, MEDÚSA – Gorgony – jsou dcery mořských bohů KÉTÓ a FORKÝNA. Žijí na severním pobřeží Afriky

ATHÉNA, bohyně války, dcera MÉTIDY – jedné z původních mytologických bohyň – a DIA, krále olympských bohů

POSEIDÓN, bůh moře, Diův bratr a Athénin strýc

AMFITRÍTÉ, královna moře, Poseidónova manželka

HÉRA, královna olympských bohů, Diova manželka

GÁIA, bohyně země, matka Titánů a obrů včetně Alkyonea,

Porfyria, Efialta, Euryta, Klýtia, Mima a Enkelada

HÉFAISTOS, bůh kovář, syn Héry (ale ne Dia)

HERMÉS, posel bohů

HEKATÉ, bohyně noci a čarodějů

DÉMÉTÉR, bohyně zemědělství a matka PERSEFONY

MOIRY neboli Sudičky

GRAIE – DEINÓ, ENÝÓ, PERFÉDÓ; personifikace mořských duchů. Všechny dohromady mají jen jedno oko a jeden zub

HESPERIDKY, nymfy žijící v zahradě, kde mají za úkol opatrovat Hérina zlatá jablka. Obvykle také vlastní všechno, co je zapotřebí pro zdar výpravy

NÉREOVNY, padesát náladových mořských nymf

ZEUS, král bohů, Hérin manžel

Smrtelníci

DANAÉ, dcera ÁKRISIA, nepříliš významného řeckého krále
DIKTYS, její přítel, bratr POLYDEKTA, krále malého řecké-
ho ostrova Serifu

PERSEUS, syn Danaé a Dia

KASSIOPEIA, etiopská královna a manželka krále KÉFEA

ANDROMEDA, jejich dcera

ERICHTHONIOS, legendární athénský král

IODAMÉ, mladá athénská kněžka

Další

KORNIX, užvaněná vrána

ELAÍA, olivový háj v Athénách

HERPETA, hadi

PRVNÍ ČÁST

Sestra

GORGONEION

Vidím vás. Vidím všechny, které lidé nazývají nestvůrami.

A vidím i lidi, kteří jim tak říkají. Sami sebe nazývají reky.

Vidím je jen na okamžik. Vzápětí jsou ti tam.

Ale mně to stačí. I tak poznám, že rek není laskavý, statečný nebo věrný. Někdy – ne vždycky, ale někdy ano – je přímo nestvůrný.

A nestvůra? Kdo vlastně je? Je tím, co se stane z každého, koho nelze zachránit.

Tuhle konkrétní nestvůru napadnou, zneužijí a očerní. A přesto to ve všech příbězích vyznívá tak, že právě jí je potřeba se bát. To ona je netvor.

Tak se na to podívejme.

PANOPEIA

Až tam, kam jen lze doputovat za večerním sluncem, je místo, kde se moře stáčí úzkým záhybem do pevniny. Teď jste tam, kde se Etiopie stýká s Ókeanem, mezi nejzazší zemí a nejzazším mořem. Kdybyste nad ním mohli přeletět a viděli ho tak, jak ho vidí ptáci, neušlo by vám, že tento průliv (řeka to není, protože teče opačným směrem, ale i to můžeš považovat za součást jeho magie) se svíjí jako zmije. Proletěli jste kolem Graií, byť jste si jich dost možná nevšimli, protože se drží ve své jeskyni, aby neklopýtly na skalnatých útesech a nespadly do rozbouřeného moře. Přežily by takový pád? Jistěže, jsou přece nesmrtelné. Ale ani bůh nestojí o to, aby ho vlny do konce věčnosti otloukaly o skály.

Minuli jste také domov Gorgon, nežijí od svých sester Graií nijak daleko. Říkám jim sestry, ale nikdy se nesetkaly. Spojuje je – ačkoli to nevědí nebo to dávno zapomněly – vzduch a moře. A teď i vy.

Budete se muset vydat i na další místa: na horu Olymp, to je jasné. Do Lýbie, jak ji jednou budou nazývat Egypťané a po nich Řekové. Na ostrov Serifos. Možná vám taková cesta nahání strach. Ale místo, které jste našli, beztak leží až na samém konci světa, takže se musíte někudy dostat zpátky.

Nejste daleko od domova Hesperidek, ale obávám se, že vám nepomůžou, ani kdybyste je našli (což se vám nepovede). Takže zbývají Gorgony. Zbývá Medúsa.

MÉTIS

Métis se proměnila. Kdybyste ji viděli chvíli předtím, než si uvědomila nebezpečí, spatřili byste ženu. Vysokou, s dlouhými údy a tlustým tmavým copem splývajícím po zádech. Černě orámované velké oči. Zvláštní bystrost, s níž její pohled jakoby dopadal na všechno zároveň, i v klidu působila ostražitě. A věděla, jak se bránit, která bohyně by to neuměla. Métis však byla připravenější než většina, i když nebyla vyzbrojená šípy jako Artemis ani chabě ovládaným hněvem jako Héra.

Jakmile tedy vycítila, spíš než spatřila, že jí hrozí nebezpečí, proměnila se v orlici a vyletěla do výšky, kde jí slabý jižní větřík čechrал peří zlatých křídel. Ani ostrým orlím zrakem však nezjistila, co jí v lidské podobě zježilo krátké vlasy na krku pod copem. Několikrát zakroužila ve vzduchu, ale nic neobjevila, a tak nakonec slétla dolů, usadila se na vrcholku cypřiše a pro jistotu otáčela svalnatým krkem na všechny strany. Chvíli tak zůstala a přemýšlela.

Spustila se z vysokých větví na písčitou zem, až drápy vyryla do prachu pár mělkých rýh. A vzápětí už nebyla orlice. Zahnutý zobák se zatáhl a opeřené nohy zmizely. Jedno svalnaté tělo přešlo do druhého, jen inteligence ve štěrbinách očí

zůstala stejná. A už klouzala přes kameny, na páteřních šupinách klikatou hnědou čáru a břicho světlé jako písek. Míhla se po zemi stejně rychle, jako předtím přeletěla oblohu. Pod pichlavou hruškou velkého kaktusu se zastavila a přitisknutá k zemi zkoumala, odkud se bere ten tísnivý pocit, který v orlí podobě nedokázala vysledovat. Krysy, které se živily zbytky z nedalekého chrámu, se před ní daly na útěk, ale ani teď necítila otřesy kroků, před nimiž by měla utíkat. Zamyslela se, co podniknout dál.

Zůstala pod kaktusem dlouho, vychutnávala si prohrátou půdu a jediné, čím pohybovala, byly oči pod průhlednými víčky. Věděla, že je téměř neviditelná. Byla rychlejší než většina ostatních tvorů a její jedovaté kousnutí bylo zničující. Neměla se čeho bát. Přesto se ale necítila v bezpečí. A nemůže zůstat takhle, v hadí podobě, navěky.

Odplazila se od spodku kaktusu a vklouzla do stínu cypřiše. Vztyčila se a znovu se proměnila. Klikatý vzor na hřbetě se rozpadl a přešel do puntíků, šupiny změkly do drsné srssti. Na hlavě vyrašily uši a na konci svalnatých nohou se objevily tlapy s ostrými drápy. Nádherná levhartice zašvihala ocasem, aby odehnala dotěrné mouchy. Dala se do pohybu. Zprvu našlapovala pomalu, vnímala pod polštářky na tlapách každý kámen. Opět si všimla, jak se mezi zvířaty v jejím okolí šíří panika. Ani teď ale nedokázala setřást vlastní strach. Rozběhla se mezi stromy, čím dál rychleji, až jí po srssti chňapal plevel. Ten ji ale nemohl zpomalit. Sama dokázala chytit cokoli. A co by mohlo chytit ji? Nic. Opájela se vlastní silou. Připadalo jí, jako by nevážila vůbec nic, změnila se ve sval pronásledující kořist. A vtom ji dopadl.

Zeus byl zároveň všude i nikde. Nedokázala utéct zářivému oblaku, který ji obklopoval. Trhla sebou, protože kočičí oči nesnesly takový jas, a proměnila se zase v hada, ale oblak jako by houstl a stahoval se kolem ní stále těsněji. Pokoušela se proklouznout pod ním, jenže žádné „pod“ nenašla.

Oblak vycházel odevšad najednou, ze země i ze vzduchu. Pokoušela se z něj uniknout, ale ať se obrátila kamkoli, byl čím dál neproniknutelnější. Záře byla nesnesitelná, i přes průhledná víčka ji bolely oči. Vzchopila se k poslednímu pokusu o útěk a rychle po sobě se několikrát změnila: jako orlice ale nemohla vylétnout dost vysoko, v medvědí podobě se nedokázala prodrat ven, jako saranče nedokázala oblak prohryzat a v levhartí podobě ho nepředběhla. Oblak se začínal zhmotňovat a jeho sevření sílilo. Bolestně jí tlačil na svaly a Métis nezbylo než se čím dál víc zmenšovat: v lasičku, v myšku, v cikádu. Tlak ale nepřestával sílit. Zkusila to ještě naposledy: v mravence. Vtom uslyšela, jak jí jeho nenáviděný hlas oznamuje, že mu neuteče. Dobře věděla, co má udělat, aby bolest přestala. Podrobit se jiné bolesti. Nakonec vyčerpaně přiznala porážku a vrátila se do své původní podoby.

Když ji Zeus znásilňoval, představovala si samu sebe jako orlici.

Jediná dobrá stránka Diovy sexuální nenasytlosti je v tom, říkala si mnohdy jeho žena Héra, jak krátké mají jeho aférky trvání. Střídal roztouženost s úsilím o její naplnění a pak uspokojením tak rychle, že nebylo těžké přesvědčit samu sebe, že jim nestojí zato věnovat pozornost. Kdyby se ovšem obešly bez následků. Věčně se odněkud vynořovali další a další bohové a polobozi, jako by jejich jediným úkolem bylo utvrdit ji v podezření, že si Zeus při svých záletech nikterak nevybírá. Ani ona, bohyně disponující téměř nevyčerpatelnou záští, skoro nestačila sledovat všechny ty ženy, bohyně, nymfy a jejich ukňourané mrňousy, kterým bylo zapotřebí dát za vyučenou.

Jeho bývalou ženou se obvykle nemusela zabývat. Na Métis nejradši nemyslela vůbec, ale když už se to stalo, cítila jen lehkou podrážděnost. Nikdo nechce být na druhém nebo

třetím místě, v tom Héra nebyla výjimkou. Métis byla Diovou manželkou dlouho předtím, než o tom Héra začala být jen uvažovat. A rozešli se tak dávno, že lidé už zapomněli, že kdy byli manželé. V lepších dnech si na to Héra ani nevzpomněla. V těch horších to vnímala jako nevěru. Nešlo jí do hlavy, proč by kterákoli z bohyní měla mít navrch nad ní, Hérrou, Diovou vznešenou chotí, jen proto, že přišla první. Vzhledem k tomu, že horších dnů měla Héra víc než dobrých, neměla Métis ráda. Obvykle jí ale nevěnovala pozornost, protože měla dost a dost čerstvých provokací, s nimiž se musela vyrovnat.

Právě Métis samozřejmě radila Diovi ve válce proti Titánům. To ona mu pomohla porazit Krona, Diova otce. Mazaná, vychytralá Métis, která měla věčně něco za lubem. Héra byla stejně chytrá jako její předchůdkyně, o tom nepochybovala. Ji ovšem okolnosti donutily intrikovat proti Diovi, na rozdíl od Métis, která mu svou moudrost dala darem. Héra se ušklíbala. Stejně jí to nebylo nic platné. Na její místo se vyšvihla Héra, a kdo by si ještě vzpomněl, že k Diovi kdy patřila Métis? Kdo pochyboval o tom, že jeho sestra a žena Héra, královna Olympu, je nesrovnatelně lepší? Žádný smrtelník ani bůh by si to nedovolili.

O to víc ji proto dopálilo, když ji Zeus podvedl se svou bývalou ženou. Zvěsti o tom se nesly od boha k bohovi, od bohyně k bohyni jako klevetivý větřík. Héře si o tom nikdo netroufal povědět, ale věděla to i tak. S každým dalším odhalením měla na manžela větší a větší zlost, a tak se rozhodla, že se pomstí. Zeus se už nejméně den choval nezvykle nenápadně, určitě doufal, že když se jí bude dost dlouho vyhýbat, Héra na svůj dopal zapomene. Když ho zaslechla, jak se vrací, posadila se do pohodlného křesla ve svém pokoji hluboko v srdci olympských síní zvučících ozvěnou a znuďeně si prohlížela nehty. Nařasila si šaty tak, aby odhalovaly víc než kotník, a výstřih maličko popotáhla dopředu. „Muži,“ ozvala

se, jakmile Zeus vešel do místnosti, na jindy tak majestátní tváři lehce vyhýbavý výraz.

„Ano?“ odpověděl.

„Měla jsem o tebe starost.“

„Ale, byl jsem...“ Už dávno pochopil, že je lepší zarazit se v půlce věty než manželce lhát. Schopnost odhalit jeho podvody patřila k jejím méně vítaným vlastnostem.

„Já vím, kde jsi byl,“ opáčila. „Všichni o tom mluví.“

Zeus přikývl. Samozřejmě, v drbech byli olympští bohové nepřekonatelní. Zalitoval, že je neobdařil němotou, aspoň ty, které sám stvořil. A napadlo ho, jestli by to snad nešlo napravit dodatečně.

Héře neušlo, že se v myšlenkách někam zatoulal. „Měla jsem o tebe starost,“ opakovala.

„Starost?“ Věděl, že to bude nějaká past, ale někdy bylo jednodušší vrhnout se do ní po hlavě.

„Starost o tvou budoucnost, lásko,“ zavrnila Héra a neobratně si poposedla, až se jí šaty rozevřely o něco víc. Zeus se pokoušel odhadnout, na čem je. Jeho žena byla často zlostná a tu a tam svůdná, ale nevzpomínal si, že by někdy byla obojí zároveň. Popošel o něco blíž, kdyby se od něj snad náhodou čekalo právě to.

„O mou budoucnost?“ zeptal se a škádlivě ji zatahal za kadeř. Obrátila se k němu.

„Ano,“ řekla. „O Métidiných dětech se proslýchají příšerné věci.“ Všimla si, že na okamžik ztuhl, ale hned si zase začal pohrávat s jejími vlasy. Opravdu se snažil. „Byla to Métis, vid? Tentokrát?“

Neuhlídala si, aby jí z hlasu nezazněl podrážděný tón, a Zeus si rychle obtočil její vlasy kolem dlaně. Věděla, že když nebude opatrná, je schopný vyškubnout jí je z hlavy. „Jen si říkám, jestli jsi doopravdy zapomněl, co ti kdysi řekla o svých potomcích,“ povzdychla si. „Že se jí jednou narodí dítě, které tě svrhne.“

Zeus na to neřekl nic, ale poznala, že její osten trefil do černého. Jak mohl být tak hloupý? Když on sám svrhl svého otce – a navíc s pomocí Métis – a jeho otec udělal před ním to samé? Jak mohl zapomenout, že mu to řekla právě ona, když ještě byli svoji? Jak?

„Musíš jednat rychle,“ dodala Héra. „Řekla ti, že bude mít dceru, která co do moudrosti předčí všechny s výjimkou otce. A po ní syna, který bude vládnout bohům i smrtelníkům. To nemůžeš riskovat.“

To už ale mluvila k prázdným nebesům, protože její manžel byl ten tam.

Když za ní Zeus přišel podruhé, Métis se už nepokoušela skrývat. Věděla, co bude následovat, a věděla také, že mu neunikne. Zbývalo jí jediné doufat, že její dcera (cítila to, nemusela ani mít dar jasnozřivosti, aby poznala, že to bude dcera) přežije. Věděla, že to takhle dopadne, už tehdy, když před dávnými časy manželovi řekla, že mu dá dceru a pak syna, který svého otce přemůže? Nikdo neznal Diovy obavy lépe než ona. Udělá cokoli, aby měl jistotu, že se jejich syn nenarodí.

Znovu ji znenadání obklopila pronikavá záře, oko blesku. Znovu ucítila tlak, který ji nutil zmenšit se: levhartice, had, kobylka. Ale tentokrát to nebolelo. Jen se zničehonic ocitla v černočerné tmě, protože ji Zeus sevřel do obrovské dlaně. A vzápětí přišel podivný pocit, jako by se nacházela v temném mračnu následujícím po úderu hromu. Byla to tma, která nikdy neskončí. Zeus ji spolkl, uvědomila si, schlamstl ji na posezení. Byla teď i s dcerou v útrobách krále bohů a neměly jak uniknout. Ale i když si to uvědomila a smířila se s tím, cosi v ní, cosi v Diovi, se tomu vzpouzelo.

STHENÓ

Sthenó nebyla starší sestra, protože tak o čase vůbec neuvažovaly. Byla ale sestra, která se tolik nevyděsila, když někdo na břehu před jejich jeskyní odložil nemluvně. Euryalé byla zmatená a šokovaná zároveň: odkud se to dítě vzalo? Kdo ze smrtelníků by se opovážil přiblížit k doupěti Gorgon, aby ho tu zanechal? Sthenó na její otázky neuměla odpovědět, a tak chvíli na tvorečka jen zíraly a zvažovaly, co udělat.

„Nemohly bychom ho sníst?“ navrhla Euryalé. Sthenó se zamyslela.

„Ano,“ řekla pak. „To bychom nejspíš mohly. Ale je dost malé.“ Její sestra zasmušile přikývla. „Vezmi si ho ty,“ prohlásila Sthenó. „Já už...“ Nemusela větu dokončit. Její sestra dobře viděla hromadu dobytčích kostí opodál.

Sestry nejedly proto, že by měly hlad: Gorgony byly nesmrtelné, nepotřebovaly jídlo. Ale jejich ostré zuby, mocná křídla a silné nohy byly jako stvořené pro lov. A když už jednou lovíte, proč svoji kořist nesníst? Znovu se zahleděly na dítě. Leželo na zádíčkách na písku, hlavičku opřenou o trs trávy. Sthenó nepotřebovala, aby to sestra vyslovila nahlas: jako kořist nestálo za nic. Neutíkalo a ani se nepokoušelo skrýt ve vyšší trávě.

„Kde se tu mohlo vzít?“ zeptala se Euryalé znovu. Zvedla svou ohromnou hlavu a vypoulenýma očima pátrala po skálisku nad sebou. Nikde nikdo.

„Muselo se sem dostat po vodě,“ odpověděla Sthenó. „Smrtelníci by bez božské pomoci nenašli cestu. A i kdyby to dokázali, neodvážili by se sem přijít. To dítě nám určitě přineslo moře.“

Euryalé přikývla a zamávala křídly. Pohledem propátrávala celý oceán.

Za tak krátkou chvíli, než dítě našly, by přece plavidlo nestihlo odplout. Zaslechly jakýsi zvuk, a ten je vyburcoval, aby vyšly z jeskyně. Žádná loď, žádný plavec jim nemohli tak rychle zmizet z očí.

„Já nevím,“ řekla Sthenó, která slyšela sestřiny myšlenky. „Ale podívej se.“ Ukázala na dítě a Euryalé si všimla kruhu mokrého písku pod nemluvnětem a cestičky z mokrých chalu, která se táhla k vodě.

Chvíli mlčky seděly a přemýšlely.

„Přece ho tu nenechal...“ Euryalé se zadívala na sestru. Nechtěla plácnout nějakou hloupost.

Sthenó pokrčila širokými rameny a do křídel se jí opřel lehký větřík. „Nenapadá mě, kdo jiný by to mohl být,“ odpověděla. „Musel to udělat Forkýs.“

Euryalé vykulila už tak vystouplé oči. „Proč by to dělal?“ zeptala se. „Kde by vůbec přišel ke smrtelnému dítěti? Ze ztroskotané lodi?“

Gorgony toho o svém otci moc nevěděly. Odvěký bůh žil v hlubinách moře s jejich matkou Kétó. Kromě Euryalé a Sthenó měli spousty dalších potomků: Skyllu, nymfu, která žila v jeskyni vysoko nad mořem a měla šest psích hlav s nasatými tlamami, jimiž požírala kolem plující námořníky. Hrdou Echidnu, napůl nymfu a napůl hada. Graie – tři sestry, které se dělily o jediné oko a jediný zub a žily v jeskyni v končinách, kam by se i Gorgony váhaly vydat.

Sthenó a její sestra se k dítěti opatrně blížily. Za jejich zády ševalilo moře. Miminko leželo nad čarou přílivu. Sthenó ukázala na mokrou stezičku, která k němu vedla: po obou stranách se táhla šňůrka prohlubní.

Euryalé přikývla. „Byl to otec,“ řekla. „Tohle jsou určité otisky jeho klepet.“

Při bližším pohledu si Sthenó všimla, že dítě spí na habalabala nakupených uschlých řasách: že by je otec shrábl do jakési postýlky? Všechno, co viděla a co jí táhlo hlavou, si navzájem protiřečilo. Představa, že by Forkýs udělal něco natolik – Sthenó hledala správné slovo – smrtelnického jako položit dítě do improvizovaného lůžka, byla absurdní. A přesto tu byly stopy jeho klepet, táhly se po obou stranách široké stopy vyryté jeho rybím ocasem. A bylo tu dítě spící v bezpečí, mimo dosah vody, na tlusté vrstvě průzračných odumřelých chaluh. Vypadají jako svlečené hadí kůže rozházené po písku, napadlo ji.

Teprve když byly obě sestry až těsně u dítěte a Euryalé na něj zahlížela jako na nevídaného hosta a podměrečné jídlo, najednou pochopily, že jim ho tu Forkýs nechal z dobrého důvodu.

„Ona má...“ Euryalé si přidřepla a natočila hlavu, aby si mohla pořádně prohlédnout ramínka dítěte. Mezi chaluhami viděly z jeho zad jen kousíček, ale její sestra měla pravdu. Miminko mělo křídla.

Gorgonám trvalo celý den, než se vyrovnaly s představou, že mají další sestru, navíc smrtelnou. A několik dalších dní měly co dělat, aby ji nedopatřením nezabily.

„Proč brečí?“ zeptala se Euryalé sestry a šťouchla do dítěte rukou, pařát pečlivě schovaný do dlaně, aby holčičce neublížila.

Sthenó se na svou sestru znepokojeně podívala. „Co já vím?“ odpověděla. „Jak mám vědět, proč smrtelníci dělají,

co dělají?“ Obě se pokoušely vzpomenout si, jestli se některý ze smrtelníků, které kdy viděly, choval podobně, ale ani jednu nic nenapadlo. Po pravdě si nemohly vybavit, že by někdy viděly lidské dítě, ale Euryalé si najednou vzpomněla na kormorání hnízdo v nedalekých skalách. Kormoráni mají mláďata, řekla sestře, a ta přikývla, jako by ji to také napadlo.

„Dělají pekelný povyk,“ pokračovala Euryalé. „A jejich matka je pak nakrmí.“ Široká ústa se jí roztáhla do úsměvu. Poodletěla kousek do vnitrozemí, až k nejbližším obydlím. Když se vrátila, nesla pod každou paží ukradenou ovci. „Mléko,“ řekla. „Oni dávají nemluvnatům mléko.“

Ačkoli byly bohyně, naučily se sestřičku krmit. Po nějakém čase už si Sthenó neuměla představit, jak jejich domov vypadal bez stádečka ovcí se zahnutými rohy, které jakoby nic šplhaly po skalnatém okolí. Dokonce i Euryalé, jež dřív pročesávala oblohu a hledala kořist, kterou pak popadla do mohutných čelistí a drtila jí kosti čistě proto, že se jí ten zvuk líbil, dokonce i tu zřejmě bavilo se o zvířata starat. Jednou se jejich jehně pokusil unést orel a Euryalé se vznesla do vzduchu a letěla ho bránit. Orel na ni byl moc rychlý, takže se vrátila s prázdnýma rukama, jen pár orlích per se snášelo do písku. Příště už se ale pták na jejich ovce neodvážil.

V prvních dnech Sthenó napadalo, jestli se třeba Forkýs nevrátí a svoje chování jim nevysvětlí nebo jestli nepřinese zprávu od jejich matky Kétó, ale neobjevil se. Každá z Gorgon se k tomu stavěla jinak: Euryalé byla pyšná, že jim rodiče svěřili do péče to podivné smrtelné dítě. Sthenó si říkala, jestli jim otec nenechal miminko proto, že doufal, že to nezvládnou. Bohové se nedokážou při pohledu na smrtelníky ubránit určitému odporu. Sthenó měla svou novou sestřičku stejně ráda, jako milovala Euryalé. I tak jí ale dalo práci, aby se neotrásla hnusem, když jí padl pohled na její úděsně malícké ručičky a nožičky, na ty nechutné nehtíčky. Na druhou

stranu, i když se s jejím narozením něco nepovedlo, Medúsa byla Gorgó jako ony. A třeba se to časem zlepší.

Protože tohle byla další věc, která je znepokojovala. Dítě se pořád vyvíjelo, rostlo a měnilo se jim před očima jako Próteus. Sotva si stačily zvyknout na nějakou dívčinu nepochopitelnou vlastnost, hned přišla s něčím novým. Všude ji nosily, protože se sama neuměla pohybovat, a pak najednou začala lézt. Zvykly si na to, jenže v tu chvíli přestala lézt a začala chodit. Křídla jí rostla stejně jako zbytek těla a oběma se ulevilo, když zjistily, že sice nelétá bůhvíjak dobře, ale není úplně odkázaná na život při zemi. Euryalé přiznala, že díky křídům má pořád na paměti, že navzdory všemu jsou sestry. Chvilku si dělaly naděje, když holčičce začaly růst zuby, ale měla je malé a krásně se jí vešly do úst, nebyly to pořádné kly. Mohla jimi kousat, ale to přece není k ničemu?

Medúsa se nepřestávala měnit a spolu s ní se musely měnit i její sestry. Sthenó se naučila péct chleba, protože mléko už holčičce nestačilo. Všechny tři nespouštěly oči z těsta, které na plochem kameni nad ohněm nabývalo a naskakovaly na něm puchýře. Euryalé už nějaký čas sledovala, jak to ženy dělají, a vracela se z výzvěd s pokyny a radami. Jak ubíhal čas, sestry čím dál víc napodobovaly počinání lidí, kteří žili nedaleko.

Smrtelníci se Gorgon vždycky báli, ale opačně to neplatilo. Jejich sestry Graie sice žily v jeskyni co nejdál od lidí, ale Gorgony si jednoduše vybraly místo, které se jim zamlouvalo, a lidé se jim vyhýbali sami od sebe. Ani jedna ze sester si už nedokázala vybavit, proč se rozhodly právě pro tuhle jeskyni na libyjském pobřeží, ale cítily se tu doma. Patřilo jim široké písčité pobřeží obklopené po obou stranách velkými, sluncem vybledlými skalisky, z nichž tu a tam vykukoval trs houževnatých travin. Skály tvořily skvělé strážní body – vyšplhat na nejvyšší vrchol nebylo snadné, ale vylézt na něj

uměly Gorgony jako nic a naskýtal se jim odsud skvostný výhled na moře a ptáky, kteří ostrými zobany lovili ryby, anebo se mohly otočit a hledět na ostře rudou hlínu a tmavě zelené křoviny ve vnitrozemí. Nejzazší část pobřeží pak byla poznamenaná zubatou jizvou, již ve skále zanechalo jedno z Poseidónových zemětřesení, které málem roztrhlo zemi na dvě části. Na jejich straně trhliny byla země o něco vyšší, i když nijak výrazně. Stačilo to ale, aby obě těšilo pomyšlení, že si vybraly tu správnou, vyšší část pobřeží – nahlas o tom ale nikdy nemluvily.

Libye byla domovem nejrůznějších tvorů. Jejich nejbližšími sousedy byl dobytek a koně, které sem přivedli lidé usazení v nedalekém okolí. Euryalé pamatovala časy, kdy mohla letět od domova celý den a nenarazila na jediného člověka. Lidé dřív žili mnohem dál, ale něco se změnilo. Ptala se Sthenó, jestli si nevzpomíná, co to bylo, ale ptát se Sthenó na podobné věci nemělo smysl. Byla přesvědčená, že svět je stejně neměnný jako ony. Ale změnily se i Gorgony, namítala Euryalé, původně byly dvě a teď jsou tři. Sthenó pokrčila rameny a prohlásila, že to stěhování mohlo být způsobené počasím. Lidem dělá počasí starost, ne? Protože musí živit zvířata a pěstovat plodiny. Třeba se změnilo právě tohle. Země byla sušší a rozpálenější než dřív. Euryalé sestře připomněla, jak dřív přeletovaly nad dlouhými pásy zeleně zvučícími životem: ozývalo se tu štěbetání vlaštovek, volání vlh a zpěv chocholoušů. Dosedaly na zem u ohromného jezera a sledovaly, jak se na mělčinách brodí čápi. Sthenó nejistě přikyvovala. Nikdy sestřinu paměť nezpochybovala, ale ne vždy si vybavovala vzpomínky stejně jasně.

Postupně se jejich sousedé přesunuli blíž k pobřeží, s tím Sthenó souhlasila, usadili se blíž u moře. Ale ony měly svou odlehlou část stále pro sebe, jednak proto, že byla prakticky nepřístupná, a navíc si lidé vykládali historky o stvořeních, která tu, jak se domnívali, zahlédli. O nestvůrách z hlubin,

s ohromnými tlamami, zlověstnými kly a kožovitými křídly, nadmíru rychlých, silných a děsivých. Měly hřívu jako lev, nebo vlasy z hadů, nebo štětiny jako divoká prasata. Pro většinu smrtelníků představují Gorgony všechno a zároveň nic, poznamenala Sthenó. Nepamatovala si toho tolik jako Euryalé, ale rozuměla víc věcem.

Takže lidé se jejich domovu vyhýbali, vyhýbali se jejich pláži, moři, skalám i jeskyni. Jeskyni, o níž byla Sthenó přesvědčená, že si ji vybraly kvůli Medúse. Euryalé věděla, že v ní žily dávno předtím, než se Medúsa stala jejich sestrou, ale nikdy o tom nemluvila. Jakmile Medúsa vyrostla natolik, aby ji mohla začít prozkoumávat, stala se jeskyně jejím domovem.

Gorgony milovaly žár, Sthenó i Euryalé vydržely vylehávat na žhnoucím slunci celé hodiny, roztahovaly křídla a vstřebávaly teplo do jejich záhybů. Ale Medúsa v nejžárivějších hodinách dne mhouřila oči a kůže se jí nepříjemně rozpalovala. Dokud byla ještě malá, uchýlovala se do stínu křídel některé sestry. Jak ale rostla, trávila celé dny zkoumáním nejrůznějších zákoutí jeskyně, seznamovala se s nesčetnými skrytými chodbami a stezičkami, ohledávala chodidly zubatou jizvu, která z venkovního písku nějak záhadně pokračovala do černoty jejích hlubin, a sblížila se s jeskyní natolik, že kdykoli slunce pálilo až příliš, políbila sestry na štětinaté tváře a odešla si zdřímnout do chládku.

Sthenó nikdy dceru neměla, ale připadala si jako Medúsiná matka a věděla, že Euryalé se cítí stejně. A ačkoli si nevybrala emoce, které teď cítila, snažila se nenechat se jimi příliš polekat. Zmatek a odpor, které se obou sester vůči Medúse zprvu zmocňovaly, se postupně vytratily. Úzkost ale přetrvávala. Než Sthenó přijala zodpovědnost za dítě, nepoznala v životě ani na vteřinu strach. Čeho by se asi tak měla bát ona, Gorgó? Lidí? Dravých zvířat? To byla směšná představa. Nikdy také nepoznala obavy o někoho jiného, ty přišly

až s Medúsou. Ani v nejmenším ji nenapadlo dělat si starosti, když Euryalé odletěla lovit nebo zkoumat okolí – sestra se dokázala ubránit jakémukoli útoku stejně dobře jako ona. Jenže pak se objevila Medúsa, které mohlo ublížit kde co, dokonce i kámen.

Mají všechny malé děti tak nejisté končetiny? Padají všechny bez varování jako pytel písku? Teče z nich ze všech krev, když přijdou do styku s něčím tvrdým? Přes všechnu zapomnětlivost si Sthenó vždycky vybavila děs, který ji zmrazil až do morku kostí, když Medúsa zakopla v trávě, kterou jejich stádečko probíhalo jako nic.

Hrála si tehdy o něco dál na skalách a vychloubala se křídly, která ji vynesla o kousíček výš, než kam dokázala vysplhat. Spadla nečekaně a nijak hluboko, jenže dopadla na skalku ostře trčící z písku přímo pod ní. Sthenó nedokázala určit, jak byla tehdy sestřička stará, ale nesahala Euryalé ani ke kostnaté kyčli. Zato rámus natropila pořádný: Sthenó a Euryalé si tehdy beze slova vyměnily významný pohled, obě věděly, co si ta druhá myslí. Nadešla chvíle, kdy se jejich sestra projeví jako skutečná Gorgó? Chvíle, kdy vydá onen nehynoucí křik, jaký by Sthenó vyloudila, kdyby otevřela tlamu dokořán a vykřikla?

Ne, nenadešla. Tohle nebyl projev síly, ale křehkosti. Zavytí bylo k jejich zklamání příliš krátké, holčička se musela znovu nadechnout, aby mohla pokračovat. Dýchání bylo politováníhodná slabost. A pak se objevila krev, spustila se dítěti proudem po noze. Sthenó v první chvíli nechápala, co se děje, vůbec netušila, že její sestře proudí v žilách lepková rudá tekutina, ačkoli by v nich měla mít ichor jako každý normální tvor. Rozběhla se i s Euryalé k sestřičce, zvedly ji do náruče a podložily křídly. Euryalé holčičce jemně olízala krev z kůže. Kvílení utichlo a slzy přestaly Medúse stékat po tvářích, zbyly po nich jen slabounké slané stezičky, které Euryalé také slízla. Holčička upírala oči na skalku, která jí

ublížila, a Euryalé nepotřebovala, aby jí ten výraz někdo překládal do slov. Opřela se rozeklanou nohou o kámen a sledovala sestřiččinu tvář, když se kámen začal drolit a rozpadat.

S každým dnem, který pak následoval, byl ostře rudý šrám na Medúsině kůži o něco vybledlejší, a kdykoli si děvčátko promnulo svědící jizvu, zadívalo se na místo, kde stávala skalka. A pak se usmálo, protože si o ni víckrát neublíží. Euryalé to zařídila.

Kdykoli Sthenó zavolala sestry k sobě – Euryalé se vzápětí snesla z oblohy a Medúsa přiběhla z jeskyně –, uvítala je stejnými slovy: jsme jedna, ale jsme mnohé. Medúsa pokaždé odpověděla, jako by jí sestra položila otázku (což nebyla pravda): tři není mnoho. A Sthenó se usmála, natáhla ruku a prohrábla sestře nádherné vlásky, které se jí v hustých tmavých lokýnkách stáčely kolem tváře. Ty jsi mnohá úplně sama.

„Nechápu, jak to myslíš,“ odpovídala holčička. „Já jsem jen já.“

A pak jednoho dne dodala: „Jsme tři napořád?“

„Cože?“ Sthenó jí nerozuměla.

„Bude nás někdy víc než tři?“ zeptala se Medúsa. Před nedávnem sledovala ovce, které měly letošní léto pět jehňat. Vloni byly jen dvě.

„Ne, pusinko. Budeme vždycky tři,“ odpověděla Sthenó. Medúse neušlo, že sestře přeběhl po tváři stín, ale nevěděla proč.

„Kdo mě porodil?“

Sthenó se podívala na Euryalé a ta se zadívala na ovce.

„Kétó,“ řekla Sthenó.

„Kdo je to?“

Sthenó pokrčila rameny. „Tvoje matka. A naše taky.“

„Ale já ji nikdy neviděla,“ namítla Medúsa. „Jak může být moje matka? Já myslela, že moje matka jsi ty.“ Těkala

pohledem z jedné sestry na druhou. „Jestli je moje matka ona, proč tu není?“

Dlouho se těšily, až holčička začne mluvit. V tuhle chvíli ale Sthenó napadlo, že by měla být delší prodleva mezi chvílí, kdy dítě začne mluvit, a časem, kdy se začne vyptávat na všechno, co vidí i nevidí, od ptáků na nebi po vítr ve vlasech. Proč, proč, proč. Sthenó se už dlouho pokoušela Medúse vysvětlit, že neví, proč se kormoráni drží blíž břehu než jiní ptáci, proč jejich obratné ovce mají rády trávu, když Medúse vůbec nechutná, nebo proč je moře chladnější než písek, ačkoli na obojí svítí stejné slunce. Sthenó si nikdy ničeho z těch věcí ani nevšimla. Medúsu ale od vyptávání neodrazovalo, že nedostává odpověď. Teď se Sthenó s nadějí zadívala na sestru.

„Oni jsou v moři,“ odpověděla Euryalé.

„Kdo oni?“

„Naši rodiče. Máš dva rodiče, matku a otce.“

Medúsa se zamračila. „Oni jsou ryby?“

Euryalé si to nechala projít hlavou. „Ne,“ řekla. „Ryby nejsou.“

Holčička se dala do pláče. Obě sestry se po sobě vyděšeně podívaly. Už si na její nálady docela zvykly, ale pořád jim přišlo zvláštní, že někdo pláče proto, že jeho rodiče nejsou ryby. Čím byly zmatenější, tím usedavěji Medúsa vzlykala.

„Přece bys nechtěla mít za rodiče ryby,“ konejšila ji Sthenó a objala ji kolem ramen. „Copak se dá rozeznat jedna ryba od druhé? Nikdy bys nevěděla, jestli je to tvůj otec, nebo ne.“

„Ale nic jiného než ryby v moři nežijí!“ kvílela Medúsa.

„To není pravda,“ namítla Euryalé. „Proč si to myslíš? Protože jsi v moři nikdy neviděla nic jiného, ryby totiž plavou k našemu břehu nejbliž. Ale moře se táhne ještě mnohem, mnohem dál, než odsud vidíš. Je široké a hluboké a plné tvorů a míst, jaká si vůbec nedokážeš představit. Forkýs a Kétó žijí v nejhlubších hlubinách oceánu.“

„Ale já tam žít nemůžu?“

„Ne,“ pospíšila si Sthenó s odpovědí. „Utopila by ses, kdybys to chtěla zkusit. Slib mi, že se nikdy nepustíš za tyto známé skály.“ Ukázala na mohutná skaliska po obou stranách zátoky.

Medúsa přikývla. „Slibuju. Vy byste v moři žít mohli?“

Každá odpověď vedla k další otázce. Euryalé zamávala křídly. „Pochybuju,“ řekla. „Mokrá křídla jsou moc těžká, asi by s nimi nešlo létat.“ Sthenó přikývla na souhlas, protože sama nevěděla.

„Proto žijeme všechny společně tady?“ zeptala se Medúsa.

„Protože my nemůžeme žít v moři a oni nemůžou žít na zemi?“

„Přesně tak,“ odpověděla Euryalé.

„I když nejsou ryby?“

„Nejsou ryby.“

„Jak vypadají?“ zeptala se Medúsa. „Jsou jako vy?“

Euryalé se na chvíli zamyslela. „Ne, jako my ne,“ řekla. „Nejsou Gorgony. Forkýs je mořský bůh, nemá křídla. Má šupiny. A místo nohou ohromná klepeta. Kétó je –“ Euryalé na sestru významně pohlédla a nadzvedla obočí, ale Sthenó jí neuměla pomoci. „Já vlastně nevím, jak Kétó přesně popsat,“ řekla. „Nikdy jsme ji neviděly.“

„Nikdy?“

„Žije v hlubinách oceánu, Medúso. Žádné z jejích dětí ji nikdy nevidělo.“

Medúsa mlčky seděla, konečně bez dalších otázek. A její sestry jen doufaly, že ji uchránily pocitu, o němž věděly, že je opodstatněný: totiž že je zrudla a oba rodiče se zděsili, když se narodila. Sthenó byla nesmrtelná, Euryalé byla nesmrtelná, jejich rodiče, prarodiče i sourozenci byli nesmrtelní. Všichni byli nesmrtelní, s výjimkou Medúsy a bytostí, které Gorgonám nestály za pozornost.

A jak dopadly! Euryalé se starala o svoje stáda jako pasáček. Obě se starostlivě dohadovaly, jestli ovce dávají dost

mléka. Sthenó věšela přes ústí jeskyně vysušené dobytčí kůže, aby Medúse nebyla v noci zima, zatloukala je tvrdým pařátem přímo do skály. Jejich dny se od základů změnily, jakmile se ujalý úkol Medúsu vychovat.

Mohl snad někdo Sthenó připravit na změnu, kterou to přinese? Sama netušila, odkud vychází bolest, kterou pociťuje, a hlavně ji vůbec nechtěla cítit. Kdesi v těle se jí ale usadila podivná rozbolavělost, kterou nakonec identifikovala jako strach. Strach! Gorgó měla strach! Byla to absurdní představa. Ale přesně tak to bylo, nedokázala si už dál namlouvat, že je to něco jiného. Žila teď v neustálých, dotěrných a neodbytných obavách, že by se Medúse mohlo něco stát. Takže nejen že ona, Gorgó, cítila strach, ale cítila ho navíc kvůli jiné Gorgoně, která by měla být vůči všem nebezpečnostem imunní tak, jako dřív bývala ona. Euryalé to cítila také, jen se styděla o tom promluvit. Sthenó u sestry pozorovala stejnou rozechvělou úzkost, jakou vnímala u sebe. Žádný div, že Forkýs odložil dítě u nich. Žádný mořský bůh se nechtěl nechat takhle oslabit. Sthenó se zachvěla, když pomyslela na všechno, o co přišla: na ten sladký pocit, že je svrchovanou paní sebe i svých pocitů a že nemá žádné starosti, nebo nanejvýš úplně nepatrné. Ten pocit byl pryč, na jeho místo se bez varování vetřela ledová, svíravá panika, kdykoli dítě klopýtlo, schovalo se nebo zaplakalo.

Tak tohle, pochopila, je láska. A neubránila se jí, i když o ni ani trochu nestála.

HÉRA

Héře bylo jasné, že mezi vznosnými šedavými vrcholky Olympu něco nehraje. Zeus býval podrážděný i ve svých nejsvětějších okamžicích, ale takhle útočně se přece jen obvykle nechoval. Král bohů už kolik dní rázoval po Olympu a co chvíli se obořil na toho či onoho boha, i když šlo o úplné prkotiny. Skála pod jeho nohama se otrásala při každém kroku a borovice na svahu hory se tiskly k sobě. Zeus se většinou dokázal chovat k Apollónovi a Artemis vcelku slušně. A přesto se před nedávnem všichni tři porafali, až to hezké nebylo. Nešlo přitom vlastně o nic: Apollón hrál na lyru, což bylo samozřejmě otravné, ale rozhodně nic nezvyklého. A Dia občas hudba bavila. Héra měla radši ticho, těžko snášela, když se všichni rozplývali nad tím úžasným Lučičstním kem, ale kupodivu tentokrát nerozpoutala hádku ona.

Apollón si tiše vybrnkával nějakou melodii a jeho um obdivovala jen jeho sestra. Podle Hérina soudu byl v zásadě snesitelný. Vtom zahrál falešný tón a Artemis se rozesmála. Héře připadalo, že se směje až moc půvabně, ale to přece Dioví nikdy nevadilo. Tentokrát se ale Zeus vztekle rozkřikl a začal po nich metat jeden blesk za druhým. Tak je to zaskočilo, že se mu ani nezačali posmívat za bídnu mušku. Sloupy podpírající půvabné kolonády následně potřebovaly

trochu opravit a duby v dálce krátce zaplály a pak zčernaly. Pach hořícího listí Dia rozlítl ještě víc. Zuřil tak, že Héra málem odložila pomstu za aférku s Métis na později.

Pochopitelně už udělal to, v co doufala, a smetl tu namyšlenou bohyni z povrchu zemského. Hérou ovšem popouzel už jen fakt, že se s ní zapletl. Nestačilo jí potrestat Métis, chtěla si to vyřídit i s Diem. A znala způsob, jak to udělat. Nebo spíš, usmála se na svůj dokonalý odraz v mělkém jezírku, znala nesčetně způsobů, jak to udělat.

Héra s Diem byli dokonalý pár, dokonalý zejména vzhledem ke schopnosti dělat si navzájem ze života peklo. Některé dny byla přesvědčená, že manžel stěží dokáže vstát z postele, aniž by někoho nesvedl nebo neznásilnil. Kolik času a úsilí jí stálo vytrestat každou bohyni, ženu nebo nymfu, kterou obtěžoval! A nebylo to o nic méně únavné, čím častěji to dělala. Vlastně spíš naopak. Při téhle příležitosti ovšem usoudila, že Diův trest by měl odpovídat povaze právě tohoto opakovaného prohřešku. Přivedl Métis do jiného stavu, i když se dítě, bůh nebo polobůh, ještě nikde nevynořilo. Héra se krátce zamyslela nad děsivou možností, že někde žije maličký parchant a ona ho není schopná najít a ztrestat. Ale ne. Její velké hnědé oči jí propůjčovaly klamné vzezření vlídné, laskavé bytosti. Vypadaly jako laní, nebo možná kravské. Bystrostí si ale nezadaly s očima kteréhokoli dravce. Hére neušlo nikdy nic.

Kde jen to dítě může být? Zuřila, že na to nedokáže přijít. Ale zeptat se Dia dost dobře nemohla. A žádný z obvyklých zdrojů informací (totiž nymf, které se jí snažily zavděčit pro případ, že by je stihlo to nejhorší, co se mohlo stát) jí nedokázal odpovědět. Však ona na to přijde. Ale nejdřív potrestá jeho.

Den nebo dva (po pravdě si nebyla jistá, jak dlouho to bylo, protože dny se přelévaly jeden do druhého tak rychle, že to

ona ani jiní bohové nedokázali sledovat) se Diovi o Héfaištovi vůbec nezmněla. Připadalo jí ale, že vyrostl z nemluvněte do dospělého muže během několika okamžiků. Možná se to tak zdá všem matkám, říkala si později. Pokrčila rameny, protože jak by se to mohla dozvědět jinak, než že by se některé zeptala? A tím se nehodlala obtěžovat. Podstatné bylo, že jednu chvíli byl maličký a vzápětí vyrostl. Rozmrzela si všimla, že kulhá – to měl nepochybně po otci, po ní to být nemohlo. Ovšem vzhledem k tomu, že nebude nikomu vykládat, kdo je tím otcem, nikdy se na to nepřijde. A ruce měl Héfaiastos náramně šikovné, to bylo patrné hned od začátku.

Po pravdě byl šikovný až moc. Protože Diův hněv, že jeho žena povila nemanželské dítě, záhy ztlumilo poznání, jak je tenhle nový bůh užitečný. Když si Zeus konečně všiml kulhajícího chlapce, který ke královně Olympu vzhlížel s takovou láskou, že jistě byla jeho matka, jako obvykle vztekle vybuchl. Ale Héfaiastos, který chtěl být vždycky s každým zadobře, a s Diem obzvlášť, si ho rychle udobřil, když vyrobil bronzového orla a přinesl ho nevlastnímu otci darem.

Ostatní bohové se zájmem přihlíželi. Apollón držel lyru, ale sestřina ruka na paži mu připomínala, že bude lepší zůstat zticha. Zeus orla zamračeně popadl a vypadalo to, že jím mrští po jeho tvůrci. Ale jakmile zdvihl ruku, pták se zatřpytil v paprscích slunce. Héfaiastovi se bůhvíjak povedlo odlít křídla tak, že když na ně dopadlo světlo, získala tmavě hnědou barvu, přesně v odstínu Diova oblíbeného dravce, a konečky per zářily zlatě, přesně jako když na orla v letu dopadne jas Héliova vozu. Zeus chtěl užuž poznamenat, že jakživ neviděl nic krásnějšího – nic, co by nebylo ženského pohlaví a nahé –, ale vtom zachytil manželčin pohled, rozněžněle upřený na syna a manžela, a usoudil, že některé myšlenky je lepší nechat si pro sebe.